

ogsaa der. Thi det er ikke sagt, at hun enten kan eller vil udføre Arbejdet, hun kan maaske være lidt fintfølede, føle det lidt nedsættende at udføre dette Arbejde. Altsaa, der kommer de samme Vanskeligheder for Lærerne som for Sogneraadet, og naar der er Tale om at overvinde disse, er Sogneraadet efter min Mening mere kapabelt til at overvinde dem end en Lærer, der sidder i det mindste i Begyndelsen under ret tarvelige Vilkaar. De skulle jo nok have Betaling for Arbejdet, og da denne er mindst 75 Kr., kunne de altsaa faa mere, og det Ændringsforslag, der under Lærerne noget mere, anser jeg derfor ikke for absolut nødvendigt. Imidlertid maa man forudsætte, at naar Vanskelighederne ere saa store, som der er paapeget, vil der blive ydet en ordentlig Betaling for Arbejdet. Men hvorfor der skal betales 75 Kr. for det ene Lokale og 50 Kr. for det andet kan jeg ikke forstaa, især naar Lokalerne ere lige store og lige urene, medmindre man behandler Sagen som en en gros Forretning, hvor man faar Varerne lidt billigere.

Men under alle Omstændigheder er det jo ikke et Spørgsmaal af saa indgribende Betydning som mange andre. Det er dog ret besynderligt, at ganske faa Aar efter, at man har fritaget Lærerne for dette Arbejde, lægger man det paa dem igen, og de Vanskeligheder, som Kommunalbestyrelserne ikke selv kunne klare, skulle Lærerne nu klare. Der er enkelte Lærere, jeg under en saadan lille Straf. Thi medens de saa godt som alle, før vi fik den nugældende Ordning, vare imod at være „Rengøringskoner“ og raabte paa det stadig, har det senere vist sig, at adskillige, naar de kunde faa de 100 Kr. for Arbejdet, paatog sig dette. Jeg kunde godt unde adskillige af dem, at de nu kom til at gøre det for 75 Kr. Det vilde være en passende Straf for deres Inkonsekvens. Men jeg tror ikke, at man alligevel skal indlade sig herpaa, jeg tror nok, at de Vanskeligheder, Kommunalbestyrelserne kunne faa, kunne overvindes, uden at man behøver at stille saa ekstraordinære Foranstaltninger i Udsigt. Men hvem skal saa føre Kontrollen, naar Kommunalbestyrelsen har opgivet Ævred, og Lærerens Kone eller Læreren skal udføre dette Hverv? Thi de naturlige til at føre Kontrollen ere jo Lærerne. (*Afbrydelse*: Det skal Andenlæreren). Saa skal altsaa den underordnede føre Tilsyn med den overordnede. Det Forhold tror jeg dog ikke, at man i Almindelighed vil fremskaffe. Jeg mener derfor, at denne

Bestemmelse i næstsidste Stykke af § 23 bør udgaa, i alt Fald mener jeg, at Udvalget inden tredje Behandling bør tage Sagen under fornyet Overvejelse. Hvad Lærerne ville gøre godvilligt, er en Sag for sig, men at paatvinge dem Rengøringen er dog noget andet.

I det hele anerkender jeg det betydelige Arbejde, Udvalget har gjort, og det har naturligvis ogsaa haft de Bestemmelser, jeg ikke billigede, under grundig Overvejelse. Men maaske kan man dog ved fornyet Overvejelse komme til at finde, at der er noget i, hvad jeg har sagt.

Til Slut vil jeg blot gøre nogle Bemærkninger til min ærede Sidemand (Berntsen). Vi fribaarne Mænd fra Tredserne have med Hensyn til Skolevæsenet jo gjort den Erfaring, at vi glide stadigvæk ned og ned fra det Standpunkt, vi den Gang stode paa. Vi gjorde det, da vi i Halvfemserne lavede Seminarieloven. Det ærede Medlem for Assens (Berntsen) og jeg stode da sammen, og vi havde ikke en Gang kunnet faa en Bestemmelse om, at man kunde indstille sig til Lærereksamen uden at have gennemgaaet hele dette Apparat, hvis vi ikke havde faaet Hjælp af en Mand, som ellers ikke delte vore Anskuelser, nemlig Jacob Scavenius. Ved hans Hjælp reddede vi dog saa meget af den gamle Frihed.

Og med Hensyn til det ærede Medlems Speciale, Friskolevæsenet, saa frygter jeg for, at det vil gaa endnu værre, eller rettere, det ærede Medlem har mere Grund end jeg til at frygte for, at det vil gaa noget i samme Retning, som det er gaaet Højskolerne. Jeg tror ikke, det har været ubetinget sundt for dem og deres Udvikling, at de fik Statsunderstøttelse i saa rigeligt Maal, det har sikkert lagt et Baand paa Frihedsbevægelsen i langt højere Grad, end de maaske selv ere klare over. Men nu gaar det ærede Medlem, der jo er Friskolemand af første Rang, alligevel med til i meget højere Grad at give Tilskud til Friskolerne. De have allerede noget, og nu stræbe de med største Iver efter at faa mere. Jeg misunder dem ikke dette, men jeg vil dog henstille til det ærede Medlem, om man ikke der er kommen ind paa en Glidebane, saa der kommer lignende Forhold som med Hensyn til Højskolerne. Nu skal man jo til at føre Bog over, hvordan Skolegangen er. Det ærede Medlem er vel gaaet ind derpaa under Presset af, at det er Betingelsen for at faa Understøttelse til Friskolerne. Det ærede Medlem betragter det sikkert ikke som sit Ideal at gaa med